

Hälso- och sjukvård
Henrik Wahlström

Hälso- och sjukvårdsnämnden
HSN/170/2025
2025-05-20

Utvärdering av uppsökande verksamhet enligt Tandvårdslagen

Ärendebeskrivning

Hälso- och sjukvårdsnämnden beslutade i november 2024 (§128) att det vid nämndens sammanträde i juni 2025 rapportera en utvärdering av den nuvarande hanteringen av uppsökande verksamhet enligt Tandvårdslagen 8a§. Ärendet har hanterats i Folktandvårdens ledningsgrupp samt i dialog mellan Folktandvården och Beställarenheten. Utifrån gällande reglemente (RS/452/2022) ska Hälso- och sjukvårdsnämnden leda folktandvården inom regionen enligt 11 § tandvårdslagen (1985:225) med undantag av beställning av barn och ungdomstandvård enligt valfrihetssystem för barn- och ungdomstandvård och tandvård enligt 8a § tandvårdslagen. Ansvar för uppsökande verksamhet enligt 8a§ åvilar Regionstyrelsen. Uppsökande tandvård enligt Tandvårdslagen 8a§ sker med Folktandvården som utförare efter att avtal upprättats mellan Beställarenheten och Folktandvården. Uppsägningstiden är sex månader. Den uppsökande verksamheten genomförs huvudsakligen med Folktandvårdens kliniker som utgångspunkt och med den ordinarie personalstyrkan. Enligt gällande prioriteringsordning för tandvården är uppsökande tandvård prioriterad före stora delar av vuxentandvården:

1. Patienter med akuta besvär ska tas hand om med förtur.
2. Regelbunden och fullständig tandvård för barn och ungdomar till och med det år då de fyller 23 år.
3. N: Uppsökande och nödvändig tandvård för vissa äldre och funktionshindrade.
F: Tandvård för personer med stora behov på grund av en långvarig sjukdom eller funktionsnedsättning.
S: Tandvård som led i kortvarig sjukdomsbehandling.
4. Övrig tandvård för vuxna ska prioriteras efter risk.

Utifrån den besvärande bemanningssituationen inom Folktandvården är det i dag svårt att tillfullo omhänderta den uppsökande tandvården. Det har därför övervägts olika alternativ framåt. Dessa är i huvudsak att inte förändra nuvarande upplägg eller att Folktandvården säger upp avtalet om uppsökande tandvård.

I dialog mellan Folktandvården och Beställarenheten har effekterna av ett eventuellt avslutat avtal belysts. I den händelse att Folktandvården säger upp avtalet är det troligt att Beställarenheten kommer behöva genomföra en upphandling på den öppna marknaden. En sådan upphandling kan genomföras antingen för hela länet eller uppdelat i flera länsdelar. Oavsett hur en upphandling eventuellt skulle genomföras finns för- och nackdelar med de olika alternativen, men Beställarenheten signalerar att den nödvändiga tandvård som identifieras genom uppsökande tandvård fortfarande skulle behöva hanteras av patientens

ordinarie tandvårdsklinik, vilket för aktuella patientgrupper vanligen är Folktandvården. Det är utifrån detta inte säkert att ett uppsagt avtal om uppsökande tandvård skulle leda till minskad börda för Folktandvården. Detta kommer sig av att dagens arbetssätt innebär att bedömning av tandvårdsbehov och senare dess utförande sker med tandvårdspersonal tillhörande samma organisation, med väl utarbetad struktur för en helhetlig bedömning av patientens tandvårdsbehov utifrån aktuell livssituation. Om bedömningen och utförandet delas mellan olika utförare finns risk för att det vid uppsökstillfället bedömda behovet inte bedöms på samma sätt av den som sedan ska utföra tandvårdsinsatsen. Det kan i sin tur leda till att fler patienter än idag sätts upp för nödvändig tandvård, vilket i sin tur försämrar tandvårdstillgången ytterligare för lägre prioriterade patientgrupper, det vill säga ickeakut tandvård för vuxna.

Utifrån ovanstående och en samlad bedömning inom Folktandvårdens ledningsgrupp är det i nuläget mest rimligt att upplägget för den uppsökande tandvården enligt 8a§ Tandvårdslagen lämnas orört och att Folktandvården fortsätter axla rollen.

Regiondirektörens förslag

Hälso- och sjukvårdsnämnden noterar informationen.

I tjänsten

Sara Lewerentz
Regiondirektör

Anna Granevärn
Hälso- och sjukvårdsdirektör

Utdrag till

Regiondirektör, Hälso- och sjukvårdsdirektör, Divisionschef Nära vård, Verksamhetschef Folktandvård, Avdelningschef HOSPA, Enhetschef Beställarenheten, Hälso- och sjukvårdsdirektörens närstöd.